

**Νέες βέλτιστες πολιτικές και πρακτικές
Αστικών Αναπλάσεων για
τον Πολιτισμό, την Επιχειρηματικότητα & την Καινοτομία**

Άσπα Γοσποδίνη

Αρχιτέκτων ΑΠΘ, MSc, PhD, University College London

Καθηγήτρια Πολεοδομίας και Αστικού Σχεδιασμού

Διευθύντρια του ΠΜΣ 'Αστικές Αναπλάσεις, Αστική Ανάπτυξη & Αγορά Ακινήτων'

Διευθύντρια του Εργαστηρίου Μορφολογίας & Σχεδιασμού του Αστικού Χώρου

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφ. Ανάπτυξης,

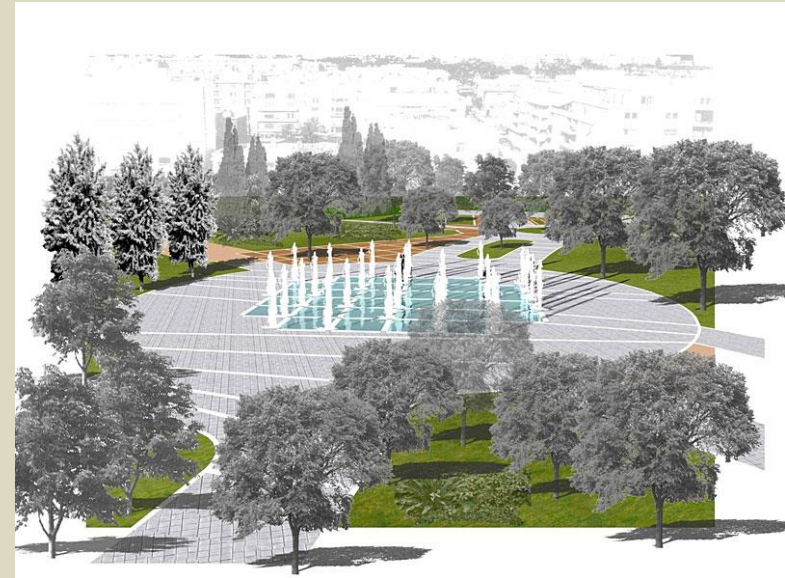
Πολυτεχνική Σχολή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.

Η ΚΑΘΙΕΡΩΜΕΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

Στη χώρα μας, οι συζητήσεις για τις αστικές αναπλάσεις κεντρίζουν το ενδιαφέρον όλων τις τελευταίες 3 δεκαετίες. Ωστόσο, **η καθιερωμένη αντίληψη της έννοιας της αστικής ανάπλασης** στην ατζέντα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στη συνείδηση των πολιτών, και στην κατανόηση πολλών μηχανικών συνδέεται με **έργα και δράσεις**

1. βελτίωσης της αισθητικής και του εξοπλισμού του δημόσιου υπαίθριου χώρου της πόλης - όπως πλατείες, πάρκα, πεζόδρομοι, δρόμοι. Δηλ.

- νέες πλακοστρώσεις,
- νέες φυτεύσεις,
- κατάλληλος φωτισμός,
- Υπαίθρια καθιστικά,
- Υδάτινα στοιχεία & επιφάνειες

Η ΚΑΘΙΕΡΩΜΕΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

- Βελτίωσης της λειτουργίας του δημόσιου υπαίθριου χώρου και της βιώσιμης κινητικότητας. Δηλ.
 - Δημιουργία δικτύων πεζοδρόμων
 - Δημιουργία δικτύων ποδηλατοδρόμων
 - ενοποίηση χώρων πρασίνου – πράσινες διαδρομές
 - Ενοποίηση μνημείων – ‘πολιτιστικοί περίπατοι’
- (και πρόσφατα) Βελτίωσης των περιβαλλοντικών παραμέτρων και ποιοτήτων του δημόσιου υπαίθριου χώρου: Δηλ. βιοκλιματικός σχεδιασμός με χρήση
 - Ψυχρών υλικών πλακόστρωσης
 - πράσινων τοίχων σε κτήρια
 - φυτεμένων δωμάτων σε κτήρια
 - ενεργειακός σχεδιασμός με φωτοβολταϊκά πάνελ
 - στοιχείων σκίασης του υπαίθριου χώρου
 - στοιχείων δροσισμού του υπαίθριου χώρου

ΝΕΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού των πόλεων και των μεταμοντέρνων κοινωνιών

Παγκοσμιοποίηση &

Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, της Ε.Ε και του ενιαίου Ευρωπαϊκού δικτύου πόλεων, η δυνατότητα μετακίνησης κεφαλαίου και επιχειρήσεων,

Ανταγωνισμός Πόλεων

έχει μετατρέψει τις πόλεις σε 'ανταγωνιστές' που μάχονται μεταξύ τους για την προσέλκυση κεφαλαίου και επιχειρήσεων και την αναπτυξιακή τους προοπτική μέσω :

- ελκυστικού φορολογικού περιβάλλοντος,
- σύγχρονων υποδομών μεταφορών και τηλεπικοινωνιών,
- και κυρίως μέσω της ποιότητας του αστικού χώρου: της εικόνας της πόλης, του αστικού τοπίου και των συμβολισμών του, τους χώρους δραστηριοτήτων πολιτισμού και ελεύθερου χρόνου.

Νέα
κοινωνικο-χωρικά
φαινόμενα

ΝΕΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού των πόλεων και των μεταμοντέρνων κοινωνιών

1. Ριζική αλλαγή και εξέλιξη των αστικών πολιτικών και των μοντέλων αστικής διακυβέρνησης και ανάπτυξης τις τελευταίες 2 δεκαετίες:

- από τα **παραδοσιακά μοντέλα διαχείρισης** του αστικού χώρου (δεκαετία '80),
- στο **μοντέλο της 'επιχειρηματικής πόλης'** (δεκαετία '90)
- και πρόσφατα στην **'πόλη των 'χωρικών απολαύσεων'** ('amenity urban growth').

Η επιτυχία αυτού του μοντέλου πηγάζει από το γεγονός ότι η αυξανόμενη νέα μεσαία τάξη στις αναπτυγμένες κοινωνίες, **οι μορφωμένοι και ταλαντούχοι νέοι επαγγελματίες και οι επιστήμονες στα πεδία των νέων τεχνολογιών, που έχουν προσφορά εργασίας και δυνατότητα εγκατάστασης όπου αυτοί επιλέξουν,** προτιμούν κυρίως τις πόλεις που ανταγωνίζονται για αυτούς μέσω της προσφερόμενης ποιότητας του αστικού χώρου.

ΝΕΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού των πόλεων και των μεταμοντέρνων κοινωνιών

2. Ταχεία ανάπτυξη νέων αστικών οικονομιών στις αναπτυγμένες περιοχές (Ευρώπη, ΗΠΑ), μεταξύ των οποίων κυριαρχούν οι οικονομίες των δραστηριοτήτων πολιτισμού και ελεύθερου χρόνου (cultural and leisure industries).

3. Η εμφάνιση νέων τύπων αστικής ανάπλασης και αναγέννησης υποβαθμισμένων αστικών περιοχών που στοχεύουν

- στη δημιουργία επιχειρηματικών επικέντρων υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας
- στη δημιουργία επικέντρων πολιτισμού για την κάλυψη της συνεχώς αυξανόμενης ανάγκης της μεταμοντέρνας κοινωνίας για κατανάλωση πολιτισμού.

4. Ο Καινοτόμος Σχεδιασμός του χώρου – η Αρχιτεκτονική, ο αστικός σχεδιασμός έχουν αναλάβει ένα νέο ρόλο στην αναπτυξιακή προοπτική των πόλεων – ως ανταγωνιστική αιχμή και μοχλός οικονομικής ανάπτυξης:

ΝΕΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού των πόλεων και των μεταμοντέρνων κοινωνιών

Σήμερα διεθνώς, οι αστικές αναπλάσεις είναι στοχευμένες στον **καινοτόμο σχεδιασμό** και τη δημιουργία μεγάλων χωρικών ενοτήτων με ομοειδείς επιχειρήσεις (Clusters)

Eclectic clustering

νέων αστικών οικονομικών δραστηριοτήτων

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Μέχρι σήμερα,
τα αναδυόμενα clusters αφορούν στη
χωρική συγκέντρωση 2 ομάδων
νέων αστικών οικονομικών δραστηριοτήτων

A

- επιχειρήσεις παροχής **υψηλού επιπέδου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,**
- επιχειρήσεις **υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.**

B

- δραστηριότητες **πολιτισμού & ελεύθερου χρόνου.**

1. Επιχειρηματικών
επικέντρων καινοτομίας

2. Πολιτιστικών επικέντρων

ΝΕΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, του ανταγωνισμού των πόλεων και των μεταμοντέρνων κοινωνιών

Τα νέα επίκεντρα αποτελούν **‘καταλύτη’ & ‘εργαλείο’** για

- την οικονομική και κοινωνική αναγέννηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών τη διεύρυνση της αναπτυξιακής προοπτικής ολόκληρης της πόλης.

Ειδικότερα,

- **στις ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ:** αποτελούν εργαλείο για τη δημιουργία αστικού τοπίου αίγλης και εξουσίας με στόχο την ενίσχυση του μητροπολιτικού χαρακτήρα των μεγαλουπόλεων.
- **στις μεγάλες πόλεις:** αποτελούν εργαλείο για την αναβάθμιση της θέσης των πόλεων στις ιεραρχίες του Ευρωπαϊκού/παγκόσμιου αστικού δικτύου
- **στις μεσαίου μεγέθους και μικρές πόλεις:** αποτελεί εργαλείο άρσης της περιθωριοποίησης & διεύρυνσης της αναπτυξιακής προοπτικής μέσα στο ενιαίο Ευρωπαϊκό/παγκόσμιο αστικό δίκτυο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

*Ο avant-garde σχεδιασμός του χώρου
ως 'εργαλείο' δημιουργίας
αστικού τοπίου αίγλης και εξουσίας
που δημιουργεί μητροπολιτικό χαρακτήρα.*

παραδείγματα Ευρωπαϊκών μητροπόλεων την τελευταία δεκαετία

Βερολίνο περιοχή Potsdamer Platz

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

*Ο avant-garde σχεδιασμός του χώρου
ως 'εργαλείο' δημιουργίας
αστικού τοπίου αίγλης και εξουσίας
που δημιουργεί μητροπολιτικό χαρακτήρα.*

παραδείγματα Ευρωπαϊκών μητροπόλεων την τελευταία δεκαετία

*Το κπριακό
συγκρότημα και η
πλατεία Sony Centre*

Βερολίνο περιοχή Potsdamer Platz

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

**Ο *avant-garde* σχεδιασμός του χώρου
ως 'εργαλείο' δημιουργίας
αστικού τοπίου αίγλης και εξουσίας
που δημιουργεί μητροπολιτικό χαρακτήρα.**

Πρόσφατα παραδείγματα Ευρωπαϊκών μητροπόλεων την τελευταία δεκαετία

Μιλάνο, περιοχή Milan Fair

'City life' – το 1^ο βραβείο του διεθνούς διαγωνισμού που κέρδισαν οι Zaha Hadid, Arata Isozaki, Daniel Libeskind and Pier Paolo Maggiora.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

@22Barcelona

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

@22Barcelona

Το στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής προβλέπει ότι σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα της περιοχής- θα αναπτυχθούν

5 sub-clusters καινοτόμων δραστηριοτήτων

- α) πολυμέσα,
- β) ενέργεια,
- γ) ιατρικές τεχνολογίες,
- δ) πληροφορική, και
- ε) *design*,

τα οποία θα στεγασθούν σε 3,2 εκ. m² νέων χώρων.

• η **μίξη των χρήσεων γης** με συμπληρωματικές λειτουργίες την κατοικία, το εμπόριο, τις υπηρεσίες και την αναψυχή.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

@22Barcelona

• Από το υφιστάμενο παλιό κτηριακό δυναμικό, διατηρούνται και επαναχρησιμοποιούνται **ως αρχιτεκτονική κληρονομιά, 114 βιομηχανικά κτήρια** και 4.600 παλιές εργατικές κατοικίες, ενώ προγραμματίζεται η κατασκευή και νέων κτηρίων κατοικίας, εμπορίου και υπηρεσιών (800.000 m²)

@22Barcelona

Η συμμετοχή του κράτους στο σχεδιασμό & την ανάπτυξη του cluster

Στην αναβάθμιση της περιοχής και την ανάπτυξη του cluster καινοτομίας, **η κρατική παρέμβαση** μέσω του χωρικού προγραμματισμού και σχεδιασμού και των δημοσίων επενδύσεων, είναι **καθοριστική**:

1. Μέσω **δημόσιας χρηματοδότησης**, υλοποιείται μια σημαντική αύξηση των δημοσίων υπαίθριων χώρων και των χώρων πρασίνου (κατά 114.000 m²) στην περιοχή, με υψηλής ποιότητας σχεδιασμό και κατασκευή καθώς και με εκτεταμένο δίκτυο πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων (29 χιλιόμετρα).

@22Barcelona

Η συμμετοχή του κράτους στο σχεδιασμό & την ανάπτυξη του cluster

Στην αναβάθμιση της περιοχής και την ανάπτυξη του cluster καινοτομίας, **η κρατική παρέμβαση** μέσω του χωρικού προγραμματισμού και σχεδιασμού και των δημοσίων επενδύσεων, είναι **καθοριστική**:

2. Ξεκίνησε και θα ολοκληρωθεί μια **δημόσια επένδυση 180€ εκατομμυρίων** για την κατασκευή **σύγχρονων νέων υποδομών** οι οποίες συμπεριλαμβάνουν και τα εξής:

@22Barcelona

Η συμμετοχή του κράτους
στο σχεδιασμό & την ανάπτυξη του
cluster

2α. Νέες μεταφορικές υποδομές, όπως

- ο παραθαλάσσιος αυτοκινητόδρομος La Ronda del Litoral,
- ο σταθμός του μετρό (2 γραμμές), και
- το δίκτυο του τραμ και των λεωφορείων, τα οποία συνδέουν την περιοχή με την μητροπολιτική περιοχή της Βαρκελώνης,
- και τέλος, ο σταθμός των υψηλής ταχύτητας τρένων που συνδέει την περιοχή με ολόκληρο το εθνικό δίκτυο σιδηροδρόμων.

@22Barcelona

Η συμμετοχή του κράτους στο σχεδιασμό & την ανάπτυξη του cluster

Στην αναβάθμιση της περιοχής και την ανάπτυξη του cluster καινοτομίας, η **κρατική παρέμβαση** μέσω του χωρικού προγραμματισμού και σχεδιασμού και των δημοσίων επενδύσεων, είναι **καθοριστική**:

2. Ξεκίνησε και θα ολοκληρωθεί μια **δημόσια επένδυση 180€ εκατομμυρίων** για την κατασκευή **σύγχρονων νέων υποδομών** οι οποίες συμπεριλαμβάνουν και τα εξής:

2β. κεντρικό σύστημα κλιματισμού (θέρμανσης-ψύξης) όλων των κτηρίων της περιοχής μέσω **ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**,

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ

Ειδικά στην περίπτωση των **clusters δραστηριοτήτων πολιτισμού**
& ελεύθερου χρόνου,

Ο σχηματισμός τους αποτελεί προχωρημένο στάδιο **της χρήσης του πολιτισμού ως κινητήριου
μοχλού της αστικής οικονομίας.** Αποτελεί σημαντική μεταβολή και δηλώνει

από τις **απλές πολιτικές** που
στόχευαν στην οργάνωση
περιστασιακής κατανάλωσης
πολιτιστικών θεαμάτων

το πέρασμα

**ολοκληρωμένες στρατηγικές
πολιτικές πολιτισμού** που
στοχεύουν στη δημιουργία
πλήθους χώρων εν σειρά, ακόμη
και **ολόκληρων 'γειτονιών'** της
πόλης, για πολιτιστική παραγωγή
και δημιουργικότητα»

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Τα 'Παραλιακά Επίκεντρα' πολιτισμού και αναψυχής
στην Ευρώπη στις δεκαετίες του '90 και 2000

Southbank London

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Τα 'Παραλιακά Επίκεντρα' πολιτισμού και αναψυχής
στην Ευρώπη στις δεκαετίες του '90 και 2000

Southbank London

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Τα 'Παραλιακά Επίκεντρα' πολιτισμού και αναψυχής
στην Ευρώπη στις δεκαετίες του '90 και 2000

Southbank London

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Τα 'Παραλιακά Επίκεντρα' πολιτισμού και αναψυχής
στην Ευρώπη στις δεκαετίες του '90 και 2000

Southbank London

Ο *avant-garde* σχεδιασμός του χώρου

ως μέσον αναβάθμισης της θέσης των πόλεων
στις ιεραρχίες του Ευρωπαϊκού/παγκόσμιου αστικού δικτύου.

Βαρκελώνη – Η ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου στην περιφέρεια της πόλης:

Το *Forum of the Cultures 2004* και το *Park de Diagonal Mar*

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Τα 'Παραλιακά Επίκεντρα' πολιτισμού και αναψυχής
στην Ευρώπη στις δεκαετίες του '90 και 2000

Barcelona Forum of the Cultures 2004

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Δημιουργήθηκε μέσω αστικής ανάπλασης του συγκροτήματος των ανακτόρων, 60.000 τ.μ . επιφάνειας **20 μουσεία**

the Kunsthalle, the Museum of Modern Art, Leopold Museum, Architektur Zentrum, Art Cult Center: Tabakmuseum, TanzQuarter, Theaterhaus for Kinder, Wiener Festwochen, Zoom Children's Museum.

Βιέννη: Η «γειτονιά των μουσείων»

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΠΟΛΕΙΣ

Ο avant-garde σχεδιασμός του χώρου

*ως μέσον άρσης της περιθωριοποίησης
& διεύρυνσης της αναπτυξιακής προοπτικής*

μέσα στο ενιαίο Ευρωπαϊκό/παγκόσμιο αστικό δίκτυο.

*Βαλένθια –
‘πόλη τεχνών & επιστημών’*

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΠΟΛΕΙΣ

Ο *avant-garde* σχεδιασμός του χώρου

ως μέσον άρσης της περιθωριοποίησης
& διεύρυνσης της αναπτυξιακής προοπτικής

μέσα στο ενιαίο Ευρωπαϊκό/παγκόσμιο αστικό δίκτυο.

Βαλένθια –
'πόλη τεχνών & επιστημών'

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΠΟΛΕΙΣ

Μπιλμπάο: το πολιτιστικό επίκεντρο στην περιοχή Abandoibara

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΠΟΛΕΙΣ

Τα 'Παραλιακά Επίκεντρα' πολιτισμού και αναψυχής
στην Ευρώπη στις δεκαετίες του '90 και 2000

Euskalduna Concert & Congress Hall

Bilbao: περιοχή Abandoibarra κατά μήκος του ποταμού Nervión, όπως ήταν στα πρώτα στάδια της ανάπλασης

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΠΟΛΕΙΣ

Μπιλμπάο: το πολιτιστικό επίκεντρο στην περιοχή Abandoibara στο τελευταίο στάδιο της ανάπτυξής του

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Διεθνώς **η έννοια της αστικής ανάπλασης** δεν συνδέεται απλώς με την αναβάθμιση της αισθητικής και τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού του δημόσιου υπαίθριου χώρου της πόλης.
2. Αφορά σε μεγάλες αστικές περιοχές και συνδέεται με **την οικονομική και κοινωνική αναγέννηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών & τη διεύρυνση της αναπτυξιακής προοπτικής ολόκληρης της πόλης.**
3. **Ο Καινοτόμος Σχεδιασμός του χώρου** – η Αρχιτεκτονική, ο αστικός σχεδιασμός έχουν αναλάβει ένα νέο ρόλο στην αναπτυξιακή προοπτική των πόλεων.
4. **Οι νέοι τύποι αστικής ανάπλασης και αναγέννησης** υποβαθμισμένων αστικών περιοχών στοχεύουν στη **δημιουργία Clusters ομοειδών επιχειρήσεων** που συντάσσουν
 - (α) επιχειρηματικά επίκεντρα υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας
 - (β) επίκεντρα πολιτισμού.
5. Ειδικά στην περίπτωση των **επικέντρων πολιτισμού & ελεύθερου χρόνου,** ο σχηματισμός τους αντανακλά τη **χρήση του πολιτισμού ως κινητήριου μοχλού της αστικής οικονομίας.** Αποτελεί σημαντική μεταβολή και δηλώνει το πέρασμα από τις **απλές πολιτιστικές πολιτικές** που στόχευαν στην οργάνωση **περιστασιακής κατανάλωσης πολιτιστικών θεαμάτων** στις **ολοκληρωμένες στρατηγικές πολιτικές πολιτισμού** που στοχεύουν στη **δημιουργία ολόκληρων 'γειτονιών πολιτισμού'** στη πόλη για **εντατική και εντοπισμένη χωρικά πολιτιστική παραγωγή & κατανάλωση.**

Ευχαριστώ

για την προσοχή σας